

Goudkoorts

Bijbelstudies uit de brief
aan de Romeinen (1)

Dr. H. van den Belt

Inhoud

Inleiding	6
1 Gods Evangelie	11
Romeinen 1:1-17	
2 Gods toorn	19
Romeinen 1:18-32	
3 Gods oordeel	27
Romeinen 2:1-3:20	
4 Gods gerechtigheid	37
Romeinen 3:21-31	
5 Gods belofte	45
Romeinen 4:1-25	
6 Gods liefde	53
Romeinen 5:1-21	
7 Gods genadegave	61
Romeinen 6:1-23	
8 Gods wet	71
Romeinen 7:1-26	

Inleiding

De boodschap van de Romeinenbrief is in de loop van de geschiedenis steeds opnieuw ontdekt. Dat is niet vreemd als je bedenkt dat deze brief het Evangelie zo duidelijk verwoordt. Toch blijkt dat Evangelie ook altijd kwetsbaar te zijn voor misverstanden. Als je alleen door het geloof zalig kunt worden, zonder de werken, kun je er dan eigenlijk maar wat op los leven? Nee, natuurlijk niet, maar wat betekent het dan om vrij te zijn van de wet? Paulus zet zich scherp af tegen het wetticisme van sommige joden of joodse christenen. Maar betekent dat dan dat de joodse godsdienst per definitie farizeïstisch is? Later in de brief benadrukt Paulus dat de genade van God volstrekt vrij is. Uiteindelijk is het God Die bepaalt wie er in de hemel komen. Hoe zit het dan precies met de uitverkiezing en de menselijke verantwoordelijkheid en vrijheid?

Genoeg vragen om over na te denken. In deze bijbelstudies komen de dogmatische vragen slechts zijdelings aan de orde. Het gaat primair om het verstaan van de bijbeltekst zelf en dat is al ingewikkeld genoeg. Daarnaast geven de bijbelstudies aanleiding om na te denken en door te praten over het geloofsleven vandaag.

De titel *Goudkoorts* is ingegeven door het geloof dat de Schriften – en in het bijzonder deze brief van Paulus – verborgen

schatten bevatten. Zoals avontuurlijke en door hun begeerte verblinde goudzoekers er alles voor overhebben om vergankelijke schatten op te delven, zo stort de christen – niet verblind, maar verlicht door de Heilige Geest – zich op de Schrift om daar het goud van Gods genade te ontdekken. De koortsachtige opgewondenheid om steeds verrast te worden door de boodschap van de Schrift herken ik in ieder geval in mijn eigen omgang met deze brief. Romeinen laat me nooit los en ik kan het niet helpen dat ik voor preken en voor persoonlijke bijbelstudie steeds terugkeer naar deze prachtige goudmijn.

> Inzichten

Bestudering van de Bijbel leidt vaak tot nieuwe inzichten in het oude en vertrouwde Evangelie. Enkele van die inzichten wil ik in deze bijbelstudies delen. Ik denk dan in de eerste plaats aan het nieuwtestamentische onderzoek naar de brieven van Paulus zoals dat in de afgelopen veertig jaar gestalte heeft gekregen. De kern van het zogenaamde nieuwe perspectief is dat Paulus als hij zich in Romeinen en Galaten tegen ‘de werken der wet’ keert, niet zegt dat het jodendom een wettische godsdienst is. De gedachte dat de joden toen alleen dachten dat zij door goede werken de hemel konden verdienen, is een karikatuur. Paulus was zelf ook een jood en hij hield van de wet. Bovendien hebben niet alleen joodse mensen, maar alle mensen last van de ‘eigen-gerechtigheid’ die zo haaks staat op de genade van God.

Het gaat in Romeinen bij ‘de werken der wet’ om concrete dingen: de besnijdenis en het onderhouden van de joodse voedselwetten. De achterliggende vraag is aan welke criteria je moet voldoen om bij het verbondsvolk van God te horen. Het gaat dus vooral om identiteit en niet in de eerste plaats om eigengerechtigheid. Het gaat vooral om de praktische vraag hoe gelovigen uit de heidenen en gelovigen uit het joodse volk in vrede samen kunnen leven. Dat kan en mag en moet omdat zij allen in

Christus Jezus gedoopt zijn en vooral omdat zij met Hem verenigd zijn door het geloof.

Op zichzelf zijn de inzichten van het ‘nieuwe perspectief’ waardevol, maar hier past ook wel wat voorzichtigheid. Enerzijds is het waar dat de joodse religie ten onrechte als een wettische godsdienst is afgeschilderd. Sinds de Reformatie hebben protestanten de Romeinenbrief misschien te veel door de bril van Maarten Luther gelezen. Het gaat in de brief niet in de eerste plaats om de psychologische behoefte van de zondaar om door goede werken zalig te worden, maar om de vraag wat wezenlijk is voor de joodse identiteit. Niet of je de hemel wel of niet kunt verdienen, maar of je besneden moet worden als je een volgeling van de joodse Messias Jezus wilt zijn.

Anderzijds blijft het waar dat alle mensen zichzelf graag willen rechtvaardigen voor God. Misschien dat wij onze identiteit voor God en de mensen ook wel aan de verkeerde dingen ontleenen en dat de bevrijdende boodschap van Gods genade en van de nieuwe identiteit in Christus alle vormen van eigengerechtigheid ontmaskert. Het is jammer als het nieuwe perspectief en de klassieke reformatorische lezing van de Romeinenbrief te veel tegenover elkaar geplaatst worden. Meer hierover in hoofdstuk 3 en 5.

Verder vind ik het verrijkend om de Romeinenbrief christologisch te lezen. Dat wil zeggen dat het niet in de eerste plaats om ons geloof draait, maar om het geloof van Christus. Paulus neemt zijn uitgangspunt in de woorden van de profeet Habakuk dat de Rechtvaardige zal leven door zijn geloof (Hab. 2:4 en Rom. 1:17). Ik schrijf ‘de Rechtvaardige’ expres met een hoofdletter, omdat het in deze tekst ten diepste om de opstanding van Christus gaat. Christus leeft – Hij is opgestaan – en als wij door het geloof met Hem verenigd zijn, dan leven wij ook met en in en door Hem. Als wij door het geloof alleen gerechtvaardigd worden, dan kan dat slechts omdat ons geloof ons verenigt met ‘de Rechtvaardige’, Die gestorven is om onze overtre-

dingen en opgewekt om onze rechtvaardiging (Rom. 4:25). Hoewel daarover de nodige discussie is gevoerd, vind ik het daarom belangrijk om de uitdrukking 'het geloof van Jezus Christus' (Rom. 3:22,26) letterlijk te laten staan zoals de Statenvertaling dat doet. In hoofdstuk 4 ga ik hier dieper op in.

Als laatste punt noem ik de intrigerende relatie tussen deze brief en de Tenach: de wet, de profeten en de geschriften, die wij als het Oude Testament aanduiden. Voor de christenen in Rome was dat toen nog de enige Bijbel. Blijkbaar waren zij allemaal – zowel de christenen van joodse als van heidense komaf – goed thuis in de Bijbel en kon Paulus onbekommerd meer dan honderd keer uit de Tenach citeren.

Verder komt in dit eerste deel, naar aanleiding van de hoofdstukken 6-8, de vraag aan de orde hoe een christen in de dagelijkse strijd tegen de zonde door het geloof kracht kan putten uit de wetenschap dat die zonden vergeven zijn en kan leren wandelen door de Heilige Geest. Mijn vader, Kornelis van den Belt (1927-2004), citeerde in zijn preken weleens het rijmpje: Romeinen 6 is een les, Romeinen 7 is het leven en Romeinen 8 is de kracht.

De les is dat je door het geloof jezelf mag rekenen 'als dood voor de zonde, maar levend voor God in Christus Jezus, onze Heere' (Rom. 6:11). Het leven is een voortdurende strijd met het vlees, waardoor je uitroept: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam van deze dood?' (Rom. 7:24). De kracht ligt in de wetenschap dat niets je zal scheiden van de liefde van Christus (Rom. 8:35). Deze thema's komen in de hoofdstukken 7, 8 en 9 van dit boekje aan de orde. Romeinen 8 zal dan in de eerste hoofdstukken van het tweede deel met bijbelstudies aan de orde komen en daarna volgen onder andere de thema's uitverkiezing, hoop voor Israël en christelijke vrijheid.

Als gemeentepredikant heb ik in Nijkerk tussen 2004 en 2008 een serie preken over de Romeinenbrief gehouden. Daar heb ik veel van geleerd. Ik wil deze bijbelstudies dan ook graag

opdragen aan de hervormde gemeente van Nijkerk. Twee gemeenteleden, mevrouw A.A. van Poelje-Vreugdenhil en de heer T.H. Post, hebben destijds de preken uitgeschreven en aan mij digitaal beschikbaar gesteld. Bij de samenstelling van deze bundel heb ik gebruikgemaakt van sommige delen van die uitgeschreven preken en ik wil beide gemeenteleden hartelijk bedanken voor het werk dat zij er destijds in gestoken hebben.

Woudenberg, 1 mei 2018

1

Gods Evangelie

Romeinen 1:1-17

> Kerntekst

Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot **het Evangelie van God**.

(Rom. 1:1)

> Intro

Toen de Engelse reformator William Tyndale het Nieuwe Testament vertaalde, gaf hij in de inleiding een definitie van het woord *evangelion*: 'Het is een Grieks woord en betekent goede, vrolijke, blijde en vreugdevolle tijding, die het hart van de mens verheugt en hem doet zingen, dansen en huppelen van vreugde.' Paulus is helemaal vol van het Evangelie bij het schrijven van deze brief.

> Vanuit Korinthe

Paulus schrijft deze brief waarschijnlijk tijdens de derde zendingsreis, als hij voor drie maanden in Griekenland verblijft in 56 of 58 na Christus (Hand. 19:21; 20:2-3). Hij stelt zichzelf voor aan de gemeente te Rome. Hij wil hen graag bezoeken, maar eerst wil hij naar Jeruzalem gaan om daar de opbrengst van de

collecte die hij in de zendingsgemeenten gehouden heeft af te dragen aan de moedergemeente. Vanuit Korinthe wil hij via Jeruzalem een reis maken naar Rome, de hoofdstad van het Romeinse rijk. Daarna wil hij nog naar Spanje reizen, omdat de einden der aarde het Evangelie van de Heere Jezus Christus moeten horen. Maar voordat hij uit Korinthe vertrekt, stelt hij zichzelf eerst voor aan de gemeente te Rome en introduceert hij het Evangelie dat hij verkondigt.

Soms vraag je je wel af welke indruk deze brief gemaakt heeft toen zuster Febe, een diacones uit Korinthe, in Rome aankwam, haar koffertje opendeed en de brief aan de oudsten van de gemeente overhandigde. De brief is vast op de volgende zondag in een adem aan de hele gemeente voorgelezen. Hoe zullen de gemeenteleden in Rome dat ervaren hebben? Het zal wel duizelingwekkend geweest zijn. Dat is de Romeinenbrief nog steeds. Wat een rijkdom en tegelijk wat een diepte. Gemakkelijk is het niet, maar het is altijd wel weer de moeite waard.

> Afzender

Als wij een brief schrijven, zijn we gewend om onze naam onderaan te zetten. Eigenlijk is dat een vreemde gewoonte, want als ontvanger kijk je toch eerst naar de afzender. In de nieuwtestamentische tijd zetten briefschrijvers hun naam aan het begin: Paulus, een dienstknecht of slaaf van Jezus Christus ...

Paulus noemt zichzelf een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God (vs. 1). Wat bedoelt hij daar precies mee? Neem het maar zo letterlijk mogelijk. Paulus is geroepen. Jezus heeft hem bij zijn naam geroepen: 'Saul, Saul ...' Daar is alles mee begonnen. Hij heeft de stem van Jezus herkend. Daarna heeft Jezus hem ook gezonden. Een apostel is iemand die eropuit gestuurd is; op pad gestuurd door Christus. Hij heeft geen eigen boodschap, maar hij heeft een volmacht ont-

vangen om in Jezus' Naam te spreken. Paulus heeft nog maar een levensdoel: de verkondiging van het Evangelie van God.

Hij is afgezonderd tot het Evangelie. God heeft een plan met zijn leven. God roept hem apart en zegt als het ware: Paulus, jij bent bestemd voor de blijde boodschap. Je mag er zelf in delen en je mag die boodschap aan anderen verkondigen. Daar is Paulus zo enthousiast over dat hij deze brief schrijft aan de christenen in Rome.

Hij valt direct met de deur in huis. Het Evangelie is van God. Het is de blijde boodschap van Zijn Zoon de Messias Jezus, van Wie de komst beloofd was in de heilige Schriften, dat wil zeggen in de boeken die wij nu het Oude Testament noemen. In de tijd van Paulus was dat de enige Bijbel die de christenen hadden. Het Nieuwe Testament was nog 'in wording'.

De heilige Schriften zijn voor Paulus belangrijk. Hij verwijst er meer dan honderd keer naar door citaten en andere verwijzingen. Blijkbaar is de tekst van het Oude Testament bekend bij de christenen in Rome, niet alleen bij de christenen uit de joden, maar ook bij de andere christenen. Bijbelkennis is ontzettend belangrijk om de boodschap van deze brief te begrijpen. Het Evangelie is geen nieuwe uitvinding, het is er altijd al geweest. Als je het Oude Testament leest, zie je de beloften van de komst van Jezus Christus. Het hele Oude Testament loopt uit op de komst van de Messias.

> Heilsfeiten

In het Evangelie staan de heilsfeiten centraal. Dan gaat het steeds om de vraag Wie Jezus is. Hij is vlees (vs. 3). Hij is een echt Mens; in alle dingen aan ons gelijk, maar zonder zonde. Toch is Hij ook de Zoon van God. Paulus schrijft dat Hij door Zijn opstanding blijkt de Zoon van God te zijn (vs. 4).

Dat roept vragen op, want Jezus is altijd de Zoon van God geweest en dat is Hij niet pas met Pasen geworden. Het

werkwoord ‘met kracht bewijzen’ dat Paulus in vers 4 gebruikt, verwijst naar een vaststaand besluit van God, dat geëffectueerd wordt. God heeft met Pasen Zijn besluit om Jezus op te wekken uitgevoerd. Zo heeft Hij publiek bekendgemaakt Wie Jezus is. Hij is de Rechtvaardige, de eeuwige Zoon van God.

Deze publieke verklaring staat tegenover de kruisdood, waardoor Jezus publiek veroordeeld was. Hij was als misdadiger ter dood gebracht, maar nu bewijst God dat Jezus Zijn Zoon is, door Hem uit de doden op te wekken. De kruisdood is de veroordeling van Jezus als een gevloekte Zondaar-zonder-zonde, de opstanding is de rechtvaardiging van Jezus als geliefde Zoon van God.

Dat Evangelie is de kernboodschap van deze brief. Allen die geloven in de levende Jezus, in de opgestane Zoon van God, worden door dat geloof gerechtvaardigd. Hij is door Zijn opstanding gerechtvaardigd en zo worden ook allen die een zijn met Hem door het geloof in Zijn opstanding gerechtvaardigd, want het geloof verenigt met Christus.

> Heiliging

Paulus schrijft heel compact. Het eerste hoofdstuk is alleen goed te begrijpen vanuit de hele brief. Dat geldt ook voor de wat mysterieuze verwijzing naar de Geest van heiliging. Geest staat tegenover vlees. Qua menselijke afstamming, wat het vlees betreft, is Hij een Zoon van David, maar wat de Heilige Geest betreft, is Hij de Zoon van God (vs. 3,4).

Dat was zo bij Zijn ontvangenis en geboorte, het vlees en bloed van Maria werd door de Geest geheiligd om uit haar lichaam de menselijke natuur van de eeuwige Zoon van God te scheppen. Zo was het ook met Pasen. Door de levenwekkende en levendmakende Geest van God is Jezus uit de doden herrezen. Hij is gestorven omdat Hij ons vlees had aangenomen, Hij is

opgestaan omdat Hij vervuld was met de Geest van de heiliging, de toewijding aan God.

Omdat Hij zo volkomen bereid was de wil van de Vader te doen, door de Geest van de heiliging of de toewijding aan God, kon de dood Hem onmogelijk vasthouden, maar bleek Hij in Zijn opstanding de Zoon van God te zijn. Daar komt Paulus op terug in Romeinen 8:11. Daar staat dat de Geest van Hem Die Jezus uit de doden opgewekt heeft in ons woont en dat God ook ons sterfelijke lichaam levend zal maken door Zijn Geest, Die in ons woont. Door de Geest van de heiliging, Die ons verenigt met Christus, delen wij in alles wat van Jezus is, in Zijn kruisdood en in Zijn opstanding. Wat een Evangelie! Je mag als arme zondaar helemaal een zijn met de Heere Jezus.

Door Christus heeft Paulus de genadegave van het ambt van een apostel ontvangen (vs. 5). Het doel van zijn bediening is de 'geloofsgehoorzaamheid onder alle volken'. Paulus was een apostel van de heidenen (Rom. 11:13) en hij weet zich geroepen om alle volken uit te nodigen om het Evangelie te gehoorzamen. Blijkbaar is de beste manier om God te gehoorzamen het geloof in het Evangelie van Zijn Zoon.

Aan het eind van de groet noemt Paulus de geadresseerden 'geroepen heiligen' (vs. 7). Hij wenst hun de genade en vrede van God en van Christus toe. Niet dat de gemeente uit heilige mensen bestaat. De gemeente bestaat uit allemaal zondaren. Maar deze zondaren worden geroepen door het Evangelie en zo zijn ze door God apart gezet, net als Paulus zelf. Zij zijn geroepen heiligen omdat God heilig is en zij geroepen zijn om met en voor Hem te leven, aan Hem toegewijd.

> Gods plan

Na de groet vertelt Paulus in vers 8-15 dat hij God dankt voor hun geloof dat overal bekendgemaakt is en dat hij steeds bidt om een goede gelegenheid om naar Rome te komen. Hij verlangt er

vurig naar en gelooft dat die ontmoeting bemoedigend zal zijn. Paulus is al vaak van plan geweest om naar Rome te reizen, maar het is er nog nooit van gekomen omdat hij steeds verhinderd is.

We weten niet op welke hindernissen hij doelt, maar we weten wel dat Paulus opnieuw van plan is om te komen. Hij schrijft later in de brief dat hij eerst naar Jeruzalem wil reizen en dan naar Spanje. Hij is van plan om van Jeruzalem via Rome naar het westen te reizen en dan zal hij de gemeente persoonlijk leren kennen. Hij is ervan overtuigd dat hij 'met de volle zegen van het Evangelie van Christus zal komen' (Rom. 15:29). Om dat bezoek voor te bereiden schrijft Paulus deze brief.

Wat kan het toch anders gaan in ons leven dan wij gedacht hadden! Paulus komt wel in Rome aan, maar in de boeien (Hand. 28:16). Eerst is hij in Jeruzalem gearresteerd en heeft hij ruim twee jaar in Caesarea doorgebracht. Misschien heeft hij zich in die tijd afgevraagd of hij ooit Rome zou bereiken. Maar dan opent God een weg. Paulus krijgt de gelegenheid om zich op de keizer te beroepen. Hij heeft het vast gezien als een knipoog van Gods voorzienigheid. Als je een slaaf van Jezus bent, dan heeft Jezus het ook altijd voor het zeggen. In alles weet Paulus zich afhankelijk van zijn Heere en Heiland. Daarom kan het ook niet verkeerd gaan. Het doel van de Meester wordt bereikt, ook als de weg van de slaaf doodloopt. De zegen van het Evangelie van Christus is er niet minder om.

> **Geen schaamte**

Paulus sluit de inleiding af met een persoonlijk getuigenis (vs. 16,17). Hij schrijft dat hij zich niet schaamt voor het Evangelie van Jezus Christus! Schamen wij ons ervoor om voor Christus uit te komen en om herkend te worden als christenen? Voor die schaamte zouden we ons moeten schamen. Het Evangelie is een kracht van God tot zaligheid, het heeft de energie om zondaren

te bekeren en te vernieuwen, om mensen te bevrijden van de verslavende macht van de zonde.

Ten slotte verwijst de apostel naar het Oude Testament, naar een profetie van Habakuk: 'Zoals geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.' Dit is de kerntekst van de Romeinenbrief.

Het was deze tekst die aan het begin van de Reformatie ook helemaal openging voor Maarten Luther. Als hij jaren later terugblijkt op zijn ontdekking van Gods Evangelie, schrijft hij: 'Ik kon de rechtvaardige, de zondaar straffende God niet liefhebben, integendeel, ik haatte Hem zelfs. Ondanks dat ik als monnik onberispelijk leefde, voelde ik mijzelf toch een zondaar voor God en werd zeer gekweld door mijn geweten.' Waar kon de afgepeigerde monnik rust en vrede vinden? 'Dag en nacht was ik diep in gedachten verzonken, totdat ik eindelijk acht gaf op het tekstverband van de woorden: 'Want daarin wordt de gerechtigheid die voor God geldt, geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven staat: "De rechtvaardige zal door zijn geloof leven."' Toen begon hij de gerechtigheid van God heel anders te verstaan. Niet meer als een eis van een strenge en onverbiddelijke God, maar als een geschenk van een genadig God. 'Toen voelde ik mijzelf als geheel en al opnieuw geboren, en door open poorten trad ik het paradijs zelf binnen. Toen kreeg ik een geheel ander gezicht op de hele Bijbel.'

> **Gespreksvragen**

- 1 Is iedere christen een dienaar of slaaf van Jezus, of is dat iets speciaals? Wat betekent het concreet om een dienaar of dienaars van Jezus Christus te zijn?
- 2 Geloofsgehoorzaamheid is een mooi woord omdat geloven en gehoorzamen dicht bij elkaar liggen. Wat is het verschil met wettische gehoorzaamheid? Vergelijk ook wat er staat in Johannes 6:28-29.

- 3 Is het wel goed om plannen te maken, als je weet dat het allemaal heel anders kan lopen in je leven?
- 4 Hoe zou je zelf het 'Evangelie' in een zin samenvatten?
- 5 Zijn er situaties waarin je je schaamt voor het Evangelie van Christus?
- 6 Herken je de ontdekkersvreugde van mensen als William Tyndale en Maarten Luther als het om de kern van het Evangelie gaat? Deel met elkaar wat je zo blij maakt als je denkt aan het Evangelie, de blijde boodschap.

> **Uit de belijdenis**

En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God in Zijn goedertierenheid verkondigers van deze zeer blijde boodschap tot wie Hij wil en wanneer Hij wil. Door hun dienst worden de mensen geroepen tot bekering en het geloof in Christus, de Gekruisigde.

Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, artikel 3

> **Liedsuggesties**

Psalm 27:7

Psalm 52:7

Weerklank 202 'O Christus, doe uw vuur ontbranden'

Weerklank 269 'Roep uit aan alle stranden'